

УДК 378.011.3-051:[373.3:001.895]

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-212-183-188

ЦУКАНОВА Наталія Миколаївна –
кандидат педагогічних наук, доцент,
старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6480-8717>
e-mail: tsukanova-nata@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розкрито особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до інноваційної діяльності в умовах закладу вищої освіти.

Педагогічні інновації потребують принципово нових методичних розробок, нової якості педагогічного новаторства. Успішність інноваційної діяльності передбачає, що педагог усвідомлює практичну значущість різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні.

Інноваційна діяльність спонукає вчителя до розвитку творчості, креативності педагогічних працівників, створенню та поширенню новизни, оновленні способів фахової діяльності, новаційної взаємодії з учасниками освітнього процесу, оригінальності педагогічного мислення та багато іншого. Вона є результатом найвищого ступеня креативності та творчості педагогів, яка проявляється у винахідливості нового, оригінального, нетрадиційного.

Встановлено, що підготовка майбутніх вчителів початкових класів до інноваційної діяльності – це цілеспрямований процес озброєння студентів теоретичними знаннями, формування у них практичних, методичних, технологічних умінь, а також умінь планувати та реалізовувати педагогічні нововведення, спрямовані на підвищення якості освіти школярів.

Необхідною особливістю успішності освіти є використання інноваційних методів навчання, включення до навчально-виховного процесу новітніх наукових знань, застосування стандартів якості освіти світового рівня. Ефективному формуванню готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності сприяє спеціально розроблена система навчальних ситуацій творчого характеру та виділені нами основні компоненти творчої інноваційної діяльності: творче опрацювання науково-педагогічної літератури; творча підготовка доповідей з проблем інновацій; ділові ігри; творчі навчальні завдання; лекції-дискусії, лекції-діалоги, прес-конференції, круглі столи; проведення студентами експериментальної дослідницької роботи; робота у майстер-класах; вирішення різних педагогічних ситуацій; проведення мікроуроків; система неперервної педагогічної практики.

До напрямів освіти на сучасному етапі розвитку належить його інформатизація, тому важливо вести цілеспрямовану роботу щодо впровадження та застосування інформаційних та комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі.

Ключові слова: інноваційна освіта, інноваційна діяльність, професійна підготовка, майбутні вчителі початкової школи.

TSUKANOVA Nataliia Mykolayivna –
Candidate of Pedagogical Sciences (Ph. D.),
Associate Professor, Senior Lecturer of the
Department of Pre-school and Primary school education,
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6480-8717>
e-mail: tsukanova-nata@ukr.net

TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR INNOVATIVE ACTIVITIES

The article reveals the peculiarities of training future primary school teachers for innovative activities in the conditions of a higher education institution.

Pedagogical innovations require fundamentally new methodical developments, a new quality of pedagogical innovation. The success of innovative activity assumes that the teacher is aware of the practical significance of various innovations in the education system not only on a professional level, but also on a personal level.

Innovative activity encourages the teacher to develop creativity, creativity of pedagogical workers, creation and dissemination of novelty, renewal of methods of professional activity, innovative interaction with participants of the educational process, originality of pedagogical thinking and much more. It is the result of the highest degree of creativity and creativity of teachers, which is manifested in the invention of new, original, unconventional.

It has been established that the preparation of future primary school teachers for innovative activities is a purposeful process of arming students with theoretical knowledge, forming practical, methodical, technological skills in them, as well as the ability to plan and implement pedagogical innovations aimed at improving the quality of schoolchildren's education.

A necessary feature of successful education is the use of innovative teaching methods, the inclusion of the latest scientific knowledge in the educational process, and the application of world-class education quality standards. Effective formation of the readiness of future teachers for innovative activity is facilitated by a specially developed system of educational situations of a creative nature and the main components of creative innovative activity that we have highlighted: creative processing of scientific and pedagogical literature; creative preparation of reports on innovation issues; business games; creative educational tasks;

lectures-discussions, lectures-dialogues, press conferences, round tables; conducting experimental research work by students; work in master classes; solving various pedagogical situations; conducting micro-lessons; system of continuous pedagogical practice.

The directions of education at the current stage of development include its informatization, therefore it is important to conduct purposeful work on the introduction and use of information and communication technologies in the educational process.

Keywords: innovative education, innovative activity, professional training, future primary school teachers.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна епоха вирізняється в історичному вимірі надзвичайно динамічним темпом розвитку, що призводить до інтенсивних соціально-економічних перетворень, оптимізує розроблення й упровадження модерних технологій у всі сфери суспільної діяльності. У зв'язку з цим соціум порушує перед майбутніми фахівцями нагальне завдання – опанування професійних знань, умінь і навичок, що дають змогу оперативного пристосовуватися до нестабільних економічних і соціокультурних умов. У руслі розбудови сучасного загальноєвропейського освітнього простору вкрай затребуваним стає модернізація вищої освіти, зважаючи на прагнення та ресурсний потенціал громадян.

Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013) зазначено, що головним завданням освіти у XXI столітті є розвиток мислення, орієнтованого на майбутнє, в той час, як інтеграція країни у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, знаходження ефективних шляхів підвищення її якості, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем, модернізації змісту освіти та організації її відповідно до світових ідей і вимог на ринку праці. Оскільки, сучасний ринок праці зобов'язує від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а й здатності самостійно застосовувати їх у життєвих, непостійних, нестандартних ситуаціях, тобто, переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян [7].

Предметом фахової діяльності сучасного педагога відповідно до Концепції «Нова українська школа» (2016) є виховання випускника школи – особистості (усебічно розвиненої дитини, здатної до критичного мислення), патріота (з активною позицією, який вмє діяти згідно з морально-етичними принципами та здатний приймати відповідальні рішення; поважати гідність і права людини), інноватора (здатного вносити зміни в навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, здатність конкурувати на ринку праці, бажання вчитися впродовж життя) – на засадах інноваційного оновлення і гуманістичної парадигми. Оскільки, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть професіонали, котрі уміють вчитись впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та вправно досягати їх, працювати в команді та спілкуватися в багатокультурному середовищі, володіти іншими інноваційними вміннями [5].

Ефективне розв'язання цієї проблеми вбачається в наданні пріоритетності інноваційно-гуманістичній складовій освітньому процесу та його компетентісному спрямуванню, як у закладах вищої, так і в закладах загальної середньої освіти і, зокрема в її початковій ланці.

Процес підготовки майбутнього вчителя початкових класів, згідно з принципами неперервної освіти, сьогодні стикається з низкою протиріч: між репродуктивним характером навчання педагогів та необхідністю продуктивної педагогічної діяльності, між труднощами засвоєння педагогом способів інноваційної діяльності та необхідністю професійно-педагогічної взаємодії з метою вирішення завдань, пов'язаних із впровадженням інноваційних освітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

На сучасному етапі розвитку освіти відзначається підвищений інтерес до проблеми підготовки педагога до інноваційної діяльності. Такі науковці, як Н. Бібік, Н. Ничкало, О. Савченко, Г. Тарасенко, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін. досліджували особливості професійної підготовки вчителя початкової школи. Інноваційним технологіям в освіті присвячені праці І. Гаврик, Т. Демиденко, І. Дичківської, О. Комар, О. Пометун та ін. Вони у своїх дослідженнях розкривають підготовку педагогічних кадрів до впровадження нововведень та формування готовності до майбутньої інноваційної діяльності. Однак ефективні способи організації процесу такої підготовки визначені розмиті, недостатньо дослідженими залишаються сутність, структура та компоненти готовності педагога до інноваційної діяльності, процес підготовки майбутніх педагогів початкових класів до інноваційної діяльності.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до інноваційної діяльності в умовах закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під інноваційним розвитком початкової освіти слід розуміти комплекс створених та запроваджених організаційних та змістових нововведень, розвиток низки чинників та умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи. Такий складний психолого-педагогічний процес вимагає, крім належним чином підготовленого до освітньої діяльності вчителя, чітко спланованих системних дій з боку всіх владних та освітянських структур, які в своїй сукупності складають основу інноваційної політики.

Інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі освітня

діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості вчителя.

Специфічними особливостями інноваційної освіти є її відкритість для суспільства, здатність до передбачення та прогнозування майбутнього, науково обґрунтована постійна переоцінка цінностей та творча діяльність всіх суб'єктів освітнього процесу. Інноваційні підходи вчителя до освітнього процесу спроможні забезпечити кожному здобувачу освіти, оптимальні можливості розумового і фізичного розвитку, власне вони готують людину до життя у глобалізованому світі, є основою для формування [10]: знань про людину, природу і суспільство, що сприяють формуванню наукової картини світу як основи світогляду та орієнтації у виборі сфери майбутньої практичної діяльності; досвіду комунікативної, розумової, емоційної, фізичної діяльності, що сприяє формуванню основних інтелектуальних і організаційних умінь та навичок, необхідних для подальшої освіти та самоосвіти; досвіду творчої діяльності, що відкриває простір для розвитку індивідуальних здібностей особистості і забезпечує її підготовку до подальшого навчання та життя в умовах соціально-економічного прогресу; досвіду суспільних і особистісних відносин, які готують молодь до активної участі в суспільному житті, планування особистого життя на основі ідеалів, моральних та естетичних цінностей сучасного суспільства [8, с. 316].

За І. Дичківською, «інноваційна педагогічна діяльність – заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики» [3, с. 248].

Педагогічні інновації потребують принципово нових методичних розробок, нової якості педагогічного новаторства. Успішність інноваційної діяльності передбачає, що педагог усвідомлює практичну значущість різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні [2].

Одна із дослідниць, а саме Т. Демиденко досліджує інноваційно-педагогічну діяльність як складне інтегральне утворення, сукупність різних за цілями і характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів, які спрямовані на створення та корекції власної системи роботи, педагогом. Вона носить комплексний, багатоплановий характер, реалізує в собі єдність наукових, технологічних, організаційних заходів. О. Гончаровою інноваційна діяльність трактується, те, що це є системна діяльність, яка спрямовується на організацію та впровадження

нововведень у освітній процес на засадах застосування та впровадження новітніх методичних ідей, знань, підходів, інтеграції відомих результатів досліджень та практичних освітніх розробок у новий або вдосконалений продукт [1, с. 92]. Інноваційна діяльність спонукає вчителя до розвитку творчості, креативності педагогічних працівників, створенню та поширенню новизни, оновленні способів фахової діяльності, новаційної взаємодії з учасниками освітнього процесу, оригінальності педагогічного мислення та багато іншого. Вона є результатом найвищого ступеня креативності та творчості педагогів, яка проявляється у винахідництві нового, оригінального, нетрадиційного [6, с. 107].

Головною особливістю інноваційної діяльності вчителя початкових класів є те, що вона здійснюється у початковому періоді формування особистості молодшого школяра, пов'язана з формуванням первинних навичок наукового пізнання навколишньої дійсності та входженням молодших школярів у різні суспільні відносини, а центральною фігурою, системотворчим чинником цього процесу є вчитель початкової школи – носій змісту освіти та виховання, організатор пізнавальної діяльності, всебічного розвитку та становлення особистості.

У процесі інноваційної діяльності вчителю початкової школи доводиться вирішувати проблеми, пов'язані з віковими та індивідуальними особливостями молодшого школяра. Це відбивається на характері та змісті інновацій у початковій школі.

Теоретична готовність включає оволодіння майбутніми вчителями знаннями про розвиток інноваційних процесів в історії педагогіки; про інноваційні процеси в теорії педагогіки; про нові дослідження, передовий та новаторський педагогічний досвід; про нові освітні та виховні технології; основами наукової та експериментальної роботи, у галузі духовної сфери та культури; у галузі технологій розвиваючого навчання та виховання; критеріїв підготовки вчителя до інноваційної педагогічної діяльності.

Технологічна готовність включає сформованість у студентів наступних умінь: проводити порівняльний аналіз різних педагогічних систем, їх принципів, змісту, технологій навчання; самовизначатися в освітньому просторі; планувати та здійснювати педагогічну діяльність; розробляти інноваційні уроки та об'єднувати їх у єдину систему освітніх ситуацій, відкритих занять; розробляти тематичний та поурочний план, сценарій чи програму позакласного заходу; відбирати ефективні форми, методи та засоби навчання; організовувати індивідуальну, групову та колективну діяльність учнів; будувати та перебудовувати свою діяльність у ході освітніх ситуацій; виявляти витримку та впевненість у своїх

діях у скрутних та конфліктних ситуаціях; володіти методами дистанційних освітніх комунікацій з допомогою Інтернет технологій; моделювати уроки та інші навчальні заняття, проводити їх обговорення та аналіз; оцінювати знання, вміння, навички учнів і в результаті досягати запланованих результатів у навчанні та вихованні.

Методична готовність характеризується сформованістю у майбутніх учителів початкової школи таких умінь, як: самостійно прогнозувати та планувати навчально-виховну роботу; працювати з різними джерелами інформації; спостерігати та оцінювати педагогічні явища; визначати цілі, завдання кожного етапу своєї діяльності, прогнозувати її результати; дохідливо та аргументовано пояснювати; прогнозувати результати; вести діалог, дискусію з учнями; аналізувати педагогічні явища; організовувати роботу щодо відбору, обробки, зберігання інформації, організації робочого місця у школі; оцінювати свої нововведення в освітньому процесі з використанням елементів рефлексії тощо. Практична готовність характеризується сформованістю у студентів наступних умінь: готувати та проводити творчі уроки з елементами інновації на задану тему; самостійно оцінювати результати своєї діяльності; опрацьовувати різні джерела; планувати та проводити різні позаурочні заняття, використовувати активні методи навчання та виховання; вести науково-методичну роботу, використовувати дослідно-експериментальні форми педагогічної діяльності та досвід вчителів; організовувати індивідуальну роботу з учнями та їх батьками тощо.

У зв'язку з цим необхідною особливістю успішності освіти є використання інноваційних методів навчання, включення до навчально-виховного процесу новітніх наукових знань, застосування стандартів якості освіти світового рівня. Ефективному формуванню готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності сприяє спеціально розроблена система навчальних ситуацій творчого характеру та виділені нами основні компоненти творчої інноваційної діяльності: творче опрацювання науково-педагогічної літератури; творча підготовка доповідей з проблем інновацій; ділові ігри; творчі навчальні завдання; лекції-дискусії, лекції-діалоги, прес-конференції, круглі столи; проведення студентами експериментальної дослідницької роботи; робота у майстер-класах; вирішення різних педагогічних ситуацій; проведення мікроуроків; система неперервної педагогічної практики.

До напрямів освіти на сучасному етапі розвитку належить його інформатизація, тому важливо вести цілеспрямовану роботу щодо впровадження та застосування інформаційних та комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі.

Дослідники О. Цюняк, Г. Розлуцька, О. Кравець, розглядаючи питання формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти вказують, що сучасний учитель початкової школи повинен володіти інноваційними практиками для впровадження таких моделей навчання, як: адаптивне навчання, синхронне та асинхронне навчання, змішане навчання, самостійно направлене навчання, дистанційне навчання, хмарне та мобільне навчання, віртуальний клас, перевернутий клас, система управління e-learning, система управління навчальним процесом, курсом (CMS), гейміфікація, персоналізація, цифровий сторітелінг тощо. Тому цифровій підготовці сучасних учителів початкової школи слід приділяти особливу увагу. Зауважують, що інформаційно-освітнє електронне середовище (цифрове середовище) закладу вищої освіти, атрибутом якого є наявність вільної WI-FI зони, сучасної техніки, комп'ютерних класів, програмового забезпечення, електронних навчальних ресурсів тощо, сприяє формуванню інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів початкових класів. Доцільно також використовувати репозитарії, які створені у більшості закладів вищої освіти, електронні хрестоматії, електронні наукові журнали тощо. Часто у ЗВО практикують проведення міських, регіональних, Всеукраїнських та Міжнародних конференцій, семінарів, конкурсів наукових студентських робіт у режимі онлайн спілкування. Окрім того, використовуються соціальні мережі як додаткові засоби інформаційної взаємодії, спілкування у наукових групах за інтересами, обговорення навчальних і наукових проблем у чаті. Беззаперечно, що це розширює інформаційний освітній простір закладу вищої освіти і сприяє забезпеченню якості вищої освіти [11, с. 436].

В умовах інформатизації освіти актуальним є створення та використання нових засобів навчання, призначених для організації роботи здобувачів освіти у єдиному розподіленому інформаційно-освітньому середовищі та сприяють підвищенню якості навчання. До таких засобів можна віднести цифрові освітні ресурси, тобто інформаційні джерела, що містять графічну, текстову, мовленнєву, музичну, відео-, фото- та іншу інформацію, представлену в цифровому вигляді, спрямовані на реалізацію цілей та завдань сучасної освіти. Багатофункціональні цифрові освітні ресурси дають можливість розміщення великого обсягу інформації; швидкого пошуку та доступу до необхідної інформації; об'єктивної та якісної перевірки знань суб'єктів освітнього процесу; наочної подачі багатьох складних явищ та процесів; використання різного графічного оформлення; одночасного отримання інформації,

поданої у різних формах – візуальної, аудіальної та ін. [9].

М. Згуровський зазначає: «Однчасне використання мультимедійних засобів, комп'ютерів та інтернету дозволяє зробити процес навчання більш інтенсивним й інтерактивним. Найкращий результат досягається застосуванням таких методів як взаємне навчання; навчання в умовах, наближених до реальних; проблемно-орієнтоване навчання; рефлексія тощо» [4].

Використання цифрових технологій поряд із традиційними технологіями навчання допоможе вчителю початкових класів у підборі цікавого та різноманітного навчального матеріалу, здійснити диференційований підхід до кожного учня, і тим самим сприятиме кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, підготовка майбутніх вчителів початкових класів до інноваційної діяльності – це цілеспрямований процес озброєння студентів теоретичними знаннями, формування у них практичних, методичних, технологічних умінь, а також умінь планувати та реалізовувати педагогічні нововведення, спрямовані на підвищення якості освіти школярів. Перспективи подальших розвідок напрямку вбачаємо в обґрунтуванні педагогічних умов ефективної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної педагогічної діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гончарова О. Структура інноваційної діяльності майбутнього вчителя іноземної мови. *Молодий вчений*. 2014. № 1(04). С. 89–92.
2. Готовність до інноваційної діяльності як особливий вид творчого розвитку педагога : вебсайт. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/administration/38257/.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
4. Журавський В. С. *Україна на шляху до інформаційного суспільства* / В. С. Журавський, М. К. Родіонов, І. Б. Жилиєв / За заг. ред. М. З. Згуровського. К.: ІВЦ "Вид. "Політехніка", 2004. 484 с.
5. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>.
6. Машкіна Л. Підготовка студентів педагогічних училищ та коледжів до використання інноваційних технологій в дошкільних закладах: дис. ... канд. пед. наук. Рівне, 2000. 262 с.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>
8. Островська М. Особливості підготовки майбутніх учителів у контексті реформи початкової школи. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Ужгород, 2021. № 1(48). С. 315–319. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.315-319>
9. Філоненко О., Цуканова Н. Особливості формування цифрової компетентності майбутніх

учителів початкових класів у закладі вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми : Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка, 2023. № 8–9. С. 155–164.

10. Химинець В. В. Інноваційно-гуманістичне спрямування сучасної освіти. *Педагогіка і психологія*. 2010. № 3. С. 15–24.

11. Цюняк О. П. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти / О. П. Цюняк, Г. М. Розлуцька, О. В. Кравець. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І. Кузьма. Ужгород : Говерла, 2021. № 1 (48). С. 435–438.

REFERENCES

1. Honcharova, O. (2014). Struktura innovatsiyanoi diyal'nosti maybutn'oho vchytelya inozemnoyi movy [The structure of the innovative activity of the future foreign language teacher]. *Molodyy vchenyy*. № 1(04). S. 89–92. [in Ukrainian]
2. Hotovnist' do innovatsiyanoi diyal'nosti yak osoblyvyy vyid tvorchoho rozvytku pedahoha [Readiness for innovative activity as a special type of teacher's creative development: veb sayt]. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/administration/38257/ [in Ukrainian]
3. Dychkivs'ka, I. M. (2004). Innovatsiyini pedahohichni tekhnolohiyi [Innovative pedagogical technologies]: navchal'nyu posibnyk. K.: Akademvydav, 2004. 352 s. [in Ukrainian].
4. Zhuravs'kyi, V. S. (2004). Ukrayina na shlyakhu do informatsiynoho suspil'stva [Ukraine on the way to the information society] / V. S. Zhuravs'kyi, M. K. Rodionov, I. B. Zhyl'yayev / Za zah. red. M. Z. Z'hurovs'koho. K. : IVTS "Vyd. "Politekhnik". 484 s. [in Ukrainian]
5. Kontseptsiya «Nova ukrayins'ka shkola» [The "New Ukrainian School" concept]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>. [in Ukrainian]
6. Mashkina, L. (2000). Pidhotovka studentiv pedahohichnykh uchyl'yshch ta koledzhiv do vykorystannya innovatsiynykh tekhnolohiy v doshkil'nykh zakladakh [Preparation of students of pedagogical schools and colleges for the use of innovative technologies in preschool institutions]: dys. ... kand. ped. nauk. Rivne. 262 s. [in Ukrainian]
7. Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukrayini na period do 2021 roku [National strategy for the development of education in Ukraine for the period until 2021]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> [in Ukrainian]
8. Ostrovs'ka, M. (2021). Osoblyvosti pidhotovky maybutnikh uchyteliv u konteksti reformy pochatkovoyi shkoly [Peculiarities of future teacher training in the context of primary school reform]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu*. Seriya: «Pedahohika. Sotsial'na robota». Uzhhorod. № 1(48). S. 315–319. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.315-319> [in Ukrainian]
9. Filonenko, O., Tsukanova, N. (2023). Osoblyvosti formuvannya tsyfrovoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u zakladi vyshchoyi osvity [Peculiarities of the formation of digital competence of future primary school teachers in a higher

education institution]. Pedagogichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi. Sumy : Sums'kyi derzhavnyy pedagogichnyy universytet imeni A. S. Makarenka. № 8–9. S. 155–164. [in Ukrainian]

10. Khymynets', V. V. (2010). Innovatsiyno-humanistychnе spryamuvannya suchasnoyi osvity [Innovative and humanistic direction of modern education]. Pedagogika i psykholohiya. № 3. S. 15–24. [in Ukrainian]

11. Tsyunyak, O. P. (2021). Formuvannya informatsiyno-tsyfrovyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u zakladakh vyshchoyi osvity [Formation of information and digital competence of future primary school teachers in institutions of higher education] / O. P. Tsyunyak, H. M. Rozluts'ka, O. V. Kravets'. Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsial'na robota / hol. red. I. Kuz'ma. Uzhhorod : Hoverla. № 1 (48). S. 435–438. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЦУКАНОВА Наталія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної педагогічної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TSUKANOVA Nataliia Mykolayivna – Candidate of Pedagogical Sciences (Ph. D.), Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Pre-school and Primary school education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: professional training of the future primary school teacher for innovative pedagogical activities.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2024 р.

УДК 373.5.091.33:53(043.5)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-212-188-192

БЕВЗ Анна Володимирівна –

Викладач фізики і астрономії

ВСП «Кропивницький інженерний фаховий коледж

Центральноукраїнського національного технічного університету»

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-8989-5784>

e-mail: annabevz.kr.ua@gmail.com

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО КУРСУ ФІЗИКИ У ФАХОВИХ ІНЖЕНЕРНИХ КОЛЕДЖАХ

У статті аналізується проблема підготовки фахового молодшого бакалавра інженерного профілю засобами інтегративного курсу фізики. Автором уточнено структуру та зміст професійних компетентності фахового молодшого бакалавра інженерного профілю. Обґрунтовано та розроблено модель методичної системи навчання інтегративного курсу фізики у фахових інженерних коледжах.

Проведений педагогічний експеримент (2019-2022 роки) у фахових інженерних коледжах був спрямований на апробацію методики навчання інтегративного курсу фізики. Досліджено сучасні підходи до навчання фізики та ефективність запропонованої методичної системи.

Аналіз навчальних планів та робочих програм вказує на потребу у визначенні ролі професійно-орієнтованого матеріалу у курсі фізики закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО) інженерного спрямування. Для успішної реалізації курсу у фахових інженерних коледжах рекомендується розробка та удосконалення професійно-орієнтованих завдань, а також створення моделі методичної системи, що враховує зв'язки між фізикою та спеціальними дисциплінами. У дослідженні також проаналізовано робочі навчальні програми загальнотехнічних та спеціальних дисциплін ОПП Прикладна механіка, Галузеве машинобудування, Автомобільний транспорт, Комп'ютерна інженерія, Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка. Розглянуто та проаналізовано особливості організації самостійної роботи студентів, їх зацікавленість у проведенні експериментів та проведено оцінку результатів експерименту.

Узагальнені результати педагогічного експерименту показали, що коефіцієнт засвоєння знань інтегративного курсу фізики ЗФПО інженерного спрямування студентами експериментальних груп склав 64,95%, у контрольних групах результат засвоєння знань на рівні 37,1%. Загалом результати вказують на позитивні зміни в успішності студентів у засвоєнні матеріалу.

Дослідження підтвердило доцільність впровадження професійного спрямування навчання фізики у фахових інженерних коледжах. Майбутні дослідження спрямовані на вдосконалення методики навчання фізики в інженерних закладах вищої освіти.

Ключові слова: інтегративний курс фізики, професійно спрямоване навчання, компетентність, педагогічний експеримент.

BEVZ Anna –

Teacher of physics and astronomy

at the Economically Autonomous Structural Subdivision

Kropyvnytskyi Engineering Applied College

at Central Ukrainian National Technical University